

evolustaton de la lingvo kaj ĝian kapablon esprimi ĉion sambone kiel en etnolingvoj. Samtempe ekestis emociaj poemoj, kiel „Mia penso” kaj „Ho mia kor” de Zamenhof, kiuj elvokis la dediĉon al la nova planlingvo kaj ties komunumo. Poemojn verkis i.a. Stanislav Schulhof, Edmond Privat kaj Clarence Bicknell. Gravaj aŭtoroj de tiu periodo estis Antoni Grabowski, Felikso Zamenhof, Nikolaj E. Borovko kaj Vasilij N. Devjatnin. La unua originala romano „Kastelo de Prelongo” de Henri Valienne aperis en 1907. Ekde 1904 aperadis „Internacia scienca revuo” (ekde 1949 sub la nomo „Scienca revuo” organo de ISAE – Internacia Sciencista Asocio Esperantista).

1921–1930: *Matura romantismo kaj literatura florado* komenciĝis en 1921 per publikigo de „Mondo kaj Koro” de Kolomano Kalocsay, la plej signifa el la verkistoj debutintaj komence de ĉi tiu jardeko. Kune kun Julio Baghy li apartenis al fekundaj aŭtoroj. Aliaj aŭtoroj – poetoj de tiu epoko estas i.a. Teodor Jung kaj Nikolao Hohlov. Jean Forge, filmreĝisoro, eldonis tiam sian verkon „Mr. Tot aĉetas mil okulojn”. La poemkolekto „Verdkata testamento” de Raymond Schwartz startis la eldonadon de spritaj kaj kritike-maj verkoj. Hilda Dresen estis lerta tradukistino kaj poetino. Eldoniĝis multaj tradukoj de la monda literaturo. Tradukoj el la moderna ĉeĥa literaturo aperadis dank’ al la grupo „Moraviaj Esperanto-Pioniroj”. Montagu Christie Butler okupiĝis, krom tradukoj kaj vortaroj, ankaŭ pri Esperanto-bibliotekoj kaj muziko.

1931–1951: *Parnasismo kaj plenkresko*. Ŝlosilaj verkoj de tiu epoko estas „Parnasa Gvidlibro” de Kolomano Kalocsay, Gaston Waringhien kaj Roger Bernard, „Streĉita kordo” kaj antologio „Eterna bukedo” de Kalocsay, biografia verko „De paĝo al paĝo” de Lajos Tárkony, kaj „Plena Gramatiko” de Esperanto de Waringhien. Aktivis „parnasismaj” poetoj kaj „Budapeŝta skolo”, publikiĝis rakontoj, noveloj, teatraĵoj, eseoj, tradukoj, literaturaj revuoj.

1952–1974: *Postparnasismo kaj moderneco*. Tiun epokon komencis la poemkolekto „Kvaropo” de John Dinwoodie, John Francis, Reto Rosetti kaj William Auld (kiu estis proponita por la literatura Nobel-premio); al la „Skota skolo” apartenis ankaŭ multflanka verkistino Marjorie Boulton. La Esperanto-literaturo daŭre floris en Eŭropo, kie plu funkciis la Budapeŝta skolo (elstaris Ferenc Szilágyi kun la revuo „Norda Prismo”), krome komencis aperi interesaj verkoj kaj tradukoj ankaŭ en aliaj kontinentoj, precipe en Azio. Gravan rolon havis la „Eldonejo Stafeto” funkcia de 1952 ĝis 1975 sur Kanariaj insuloj sub la gvido de Juan Régulo Perez. Ekpublikigis aŭtoroj kiel Julian Modest, Lina Gabrielli, Spomenka Ŝtimec, Masao Miyamoto. Kreskis la produktado de originalaj teatraĵoj, ekz. de Zora Heide, E.V. Tvarožek, Emilija Lapenna, Stefan McGill, fratoj Filip. Menciindas la „Retoriko” de Ivo Lapenna kaj sciencaj verkoj de Paul Neergard, Sin’itiro Kawamura, Detlev Blanke, Tibor Sekelj, John C. Wells.

1975–1991: *Eksperimenta poezio, popularigo de la romano*. La novan periodon komencas „Neologisme” de Lorjak, en poezio aperas Krys Ungar, en scienca literaturo Claude Roux, novaj literaturaj revuoj „Literatura Foiro”, „Fonto”, „La Gazeto”.

Post 1991: *Postmodernismo* startas per apero de „Sur la linio” de Jorge Camacho kaj verkaro de la *Ibera skolo* kiel la poemaro „Ibere libere” (krom Camacho: Miguel Fernández, Abel Montagut, Gonçalo Neves). Originalajn romanojn verkas interalie Gerrit Berveling, Mikaelo Bronŝtejn, Sten Johansson, Anna Löwenstein, István Nemere, Marco Picasso, Manuel de Seabra. En poezio aperas ekz. la Moskva skolo, Mao Zifu, Baldur Ragnarsson, Mauro Nervi, Nicola Ruggiero, en teatro Paul Gubbins kaj Giorgio Silber; ekde